

Grønlandspolitikken og Grønlandsrådet

- interview med næstformanden i Grønlands Landsråd,
pastor Jonathan Motzfeldt, medlem af Grønlandsrådet
(interviewet af Aqigssiaq Møller)

Grl: Som ung studerende i København var du politisk aktivist. Hvad var dit syn på Grønlandsrådet dengang?

JM: Jeg skal ikke skjule den kendsgerning, at jeg aldrig har været begejstret over oprettelsen af Grønlandsrådet. På den anden side forstår jeg udmærket idag, at det er et meget praktisk arrangement for at få danske og grønlandske politikere til at drøfte problemer omkring det grønlandske samfund. Mine betænkeligheder gælder mest det politiske. Frygten for et mere og mere degenereret politisk arbejde i landsrådet, hvor dets egentlige rolle tilsyneladende skulle overtages af Grønlandsrådet – ikke mindst når sagerne drejer sig om større linier i grønlandspolitikken – har været de grundliggende argumenter i min modstand mod Grønlandsrådets oprettelse.

Grl: Efter at du selv er blevet medlem i Grønlandsrådet, har dit syn på dette så ændret sig?

JM: Mine anelser er blevet bekræftet med hensyn til det praktiske. Men m. h. t. det politiske vil jeg sige, at det stadigvæk er et forkert sted at lave en grønlands-

Pastor Jonathan Motzfeldt, Fot.: Torben Lodberg (1971).
*næstformand i det grønlandske landsråd
og medlem af Grønlandsrådet.*

politik. Rådet ligger for fjernt fra arbejdspladsen Grønland, og efter min

Grønlandske medlemmer af Grønlandsrådet:

Fra venstre Jonathan Motzfeldt, Lars Emil Johansen og Moses Olsen.

Fot.: Torben Lodberg (jan. 1979).

overbevisning er det nu engang grønlanderne selv, der skal udarbejde en grønlandspolitik.

Grl: Hvordan er samspillet mellem danske og grønlandske politikere i rådet?

JM: Her gælder det gamle ordsprog også: „Lige børn leger bedst.“

Grl: Kan du kort beskrive arbejdsgangen i rådsarbejdet? Lad mig tage som eksempel, at der er opstået et politisk spørgsmål i Grønland. Hvem tager initiativet til fremlæggelsen? Landsrådet? Landshøvdingen?

JM: Alt hvad der har med politiske spørgsmål at gøre må og skal løses først og fremmest af landsrådet, når sagen drejer sig om Grønland og det grønlandske samfund. Det er en almen menneskelig ret og pligt, at befolkningen i et hvilket som helst land forsøger selv at løse sine egne problemer. Men dermed udelukker jeg ikke den mulighed, at vi i

Grønland også kan tilkalde eksperter til at være os behjælpelige, når det drejer sig om specielle problemer. Hvis vi ikke holder denne linie, må vi i mange år indstille os på, at andre „tager initiativer og løser problemer for os.“ Og så fortsætter rouletten, som Niels Højlund ganske rigtigt kalder „Krise uden alternativ“.

De sager, som rådet drøfter under møderne, er blevet udarbejdet af et sekretariat under Grønlandsministeriet. Og alle betænkninger er som regel udarbejdet på basis af undersøgelser, iagttagelser, ja, gennem kontakter på lokal basis på en yderst grundig måde. Og jeg skal heller ikke benægte, at det er dygtige personer, der sidder i sekretariatet. Men jeg savner alligevel større grønlandsk medleven og repræsentation i de forskellige udvalg, som giver råd og vink til politikerne forud for drøftelserne i Grønlandsrådet.

Grl: Er sekretariatets arbejdsgang og

Danske medlemmer af Grønlandsrådet:

Fra venstre Hans Jørgen Lembourn, Holger Hansen, Svend Haugaard og Poul Dam.

Fot.: Torben Lodberg (jan. 1973).

fremlæggelse af dokumenterne tilfredsstillende?

JM: Jeg skal ikke klage, men det sker, at vi må efterlyse virkningerne af vore synspunkter to gange, før vi finder ud af, hvad der er blevet af dem.

Grl: Embedsmandsvælde?

JM: Jeg plejer ikke at bruge dette begreb, men som en folkevalgt repræsentant plejer jeg gerne at advare imod en teknokratisk form for tilrettelæggelse af et samfund. Grønlandsrådets funktion ligger på randen af denne fare. Der er for langt imellem på den ene side Sakæus og Benjamin og på den anden side teknikerne og embedsmændene. De to sidste kender deres apparat på både godt og ondt, kender deres økonomiske og tekniske muligheder, mens de førstnævnte sidder med deres ekspertise i de lokale anliggender, som sjældent når frem til forhandlingsbordet. Derfor mener jeg, at i fremtiden

må vi mere og mere satse på lokale kræfter, der i kraft af deres kendskab til de lokale forhold – både de økonomiske og erhvervsmæssige – drages ind i udvalgsarbejder med henblik på forelæggelse til politikerne.

Grl: Det at være medlem af Grønlandsrådet som grønlandsk politiker indebærer vel særlige forpligtelser?

JM: Generelt kan jeg sige, at til den, der til hver en tid sidder som medlem af Grønlandsrådet fra Grønland, ligger det særlige krav, at vedkommende skal kunne formulere sig på den måde, at han/hun rammer grønlandske ønsker og forudsætninger på en så klar og enkel måde, at selv folk, der aldrig har været i Grønland, kan forstå, hvad meningen er. Det er en kunst at kunne beherske det, derfor kan man godt sætte det som krav.

Grl: Hvorfor frigiver man ikke alle dokumenterne?

JM: Kære ven! Det er kun rimeligt, at de ansvarlige ledere i samfundet også har en tavshedspligt, hvad angår sager, der er behandlet under „lukkede møder“. Det er en sikkerhed, som alle vi borgere i et demokratisk samfund bør kræve og opretholde. Tavshedspligt hører med til demokratiets funktioner. Hvis man fjerner den, tager man en af grundpillerne væk for en sund demokratisk udvikling i et samfund. Sager, der er forelagt til rådet, kan kræve denne sikkerhed. Dette krav om sikkerhed møder vi i alle demokratiske forsamlinger lige fra folketinget til et menighedsråd.

GrI: Har Grønlandsrådets sekretariat overlevet sig selv?

JM: Grønlandsrådet er en fidus, som en eller anden klog embedsmand i ministeriet i sin tid har foreslået. En fidus, som har udfyldt et behov, som den politiske udvikling har nødvendiggjort. Hvis jeg nu skal vurdere dennes funktion, vil jeg sige, at dette forum af danske og grønlandske politikere har været med til at bane vejen for den forståelse og positive modtagelse, som hjemmestyreudvalget har oplevet i Danmark. Jeg synes, at alle er indforstået med, at den videre udvikling i det grønlandske samfund kræver en ny tænkning, ja, nye former for en jordnær og menneskelig, nej, folkelig ad-

ministration af de politiske beslutninger.

Det grønlandske samfund kan sammenlignes med den grønlandske skole idag. I den grønlandske skole lever pædagogerne og forældrene i hver sin verden. Den skole vi har opbygget for dyre penge står som noget uvedkommende for forældrene, netop fordi forældrene har en minimal indflydelse på skolens drift og administration, ikke mindst hvad angår pædagogernes ansættelses- og lønforhold. Igennem narresutter af utallige udvalg afgiver forældrene udtalelser, udtalelser og atter udtalelser, men en reel indflydelse har de aldrig fået.

Situationen er den samme i det politiske liv i Grønland. Der er for mange vigtige sager, som vi i Grønland ikke har den direkte indflydelse på. Derfor er det ikke en snak i den blå luft, når vi ønsker at drøfte en hjemmestyreordning på vores nuværende stade, ikke mindst på baggrund af skattens kommende indførelse i Grønland. Der er en god vilje på begge sider af Atlanten til at drøfte mulighederne for en hjemmestyreordning i Grønland. Det er en enestående situation, at en tidligere koloni forsøger at få mere selvstændighed igennem en demokratisk forhandling. Det er en udvikling, som både danskerne og grønlanderne virkelig kan være bekendt.